

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ТНК НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РИНКУ

Переверзєва А.В., к.е.н., доцент,

Сідельникова Д.О.

Запорізький національний університет

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується значним рівнем концентрації капіталу та необхідність ефективного управління ним, що здатні забезпечити транснаціональні корпорації (ТНК). З точки зору теоретичного аналізу, транснаціональні корпорації являють собою міжнародні компанії, які мають свої підрозділи в двох або більше країнах світу та управління якими здійснюється з одного або кількох центрів.

На сьогодні ТНК контролюють понад 50% світового промислового виробництва, 67% міжнародної торгівлі, понад 80% патентів і ліцензій на нову техніку, технологій та ноу-хау, майже 90% прямих зарубіжних інвестицій, а також левову частку торгівлі сировиною на світових ринках.

На основі вищезазначеного, можна констатувати, що ТНК поступово займають провідне місце на світовому ринку. Здебільшого, транснаціональні компанії зосереджують свою діяльність у промислово розвинених країнах, таких як США, Німеччина, Китай, Японія та інших. Зауважимо, що ТНК вироблюють найбільшу частку ВВП зазначених держав та створюють можливості для розвитку та утримання позицій лідерства на міжнародному рівні [1].

Сьогодні ТНК перетворилися із суб'єктів на об'єкти міжнародної політики, активно беруть участь у всіх глобальних процесах, що відбуваються у світі. Транснаціональні корпорації, нарівні з промислово розвиненими країнами, широко проявляються в політиці, економіці, у фінансово-інвестиційній, інформаційній, науково-технічній, військовій, технологічній, екологічній сферах. У зовнішній політиці ТНК реалізують власну корпоративну дипломатію, а для успішного забезпечення внутрішньо корпоративної політики створили свою, корпоративну ідеологію.

На нашу думку, слід виокремити позитивний вплив діяльності ТНК на розвиток країн світу, а саме:

- сприяння впровадженню досягнень науково-технічного прогресу;
- фінансування модернізації провідних галузей промисловості;
- створення нових робочих місць та підвищення рівня зайнятості в країні;
- високий рівень оплати праці та матеріального стимулювання, а також надання соціальних гарантій;
- стимулювання розвитку приватної ініціативи на участь місцевих підприємств у міжнародному поділі праці;
- підвищення рівня конкурентоспроможності національних ринків;

- створення нових технологій виробництва та розробка правил управління ними;
- здійснення прямого іноземного інвестування;
- стимулювання місцевих підприємств до збільшення рівня фінансування підготовки та підвищення рівня кваліфікації персоналу.

Одним з чинників залучення в Україну іноземних інвестицій є стимулювання діяльності ТНК. До списку глобальних корпорацій, представлених на вітчизняному ринку належать: Coca-Cola, Samsung, Toyota, Nestle, Nokia, Metro Cash&Carry, Hewlett-Packard, British American Tobacco та деякі інші ТНК.

Однією з найбільш потужних ТНК є «Coca-cola Company», яка володіє третім за обсягом рівнем біржової капіталізації в світі, що становить на Нью-Йоркській фондовій біржі \$147млрд, тобто в 3,3 перевищує аналогічний показник для «General Motors». У той же час за обсягом річного товарообігу «Кока-кола» посідає лише 190-е місце серед світових корпорацій, за що і отримала уніфіковану назву «ефективна машина для отримання значних прибутків».

На національному ринку ця ТНК представлена потужним виробником безалкогольних напоїв, одним із лідерів українського ринку – компанією «Coca-Cola Beverages Ukraine Ltd», яка має свої представництва в десяти обласних центрах [2]. Для національного ринку ця компанія відіграє важливу роль, адже стала першою міжнародною ТНК, котра виявила бажання працювати на ринку України. Головні завдання компанія вбачає у досягненні високої якості продукції, ефективності управління трудовими ресурсами, підвищення рівня обслуговування клієнтів та результативності діяльності всіх підрозділів, підтримка високих стандартів на ринку. Зауважимо, що ці завдання виконуються та продукція цієї компанії є однією з найпопулярніших серед безалкогольних напоїв не тільки в Україні, але на світовому рівні.

Незважаючи на значні переваги розвитку ТНК для національної економіки, існують і важливі загрози щодо шкідливого впливу продукції компанії на рівень здоров'я нації, що було експериментально доведено. Хімічний «Coca-cola» містить шкідливі речовини, які негативно впливають на артеріальний тиск людини.

На основі проведеного дослідження, можна підсумувати, що діяльність ТНК на національному ринку є з одного боку позитивною, адже забезпечує податковими надходженнями державний бюджет, але, з іншого негативно впливають на рівень здоров'я нації та тривалість життя.

Література:

1. Якубовский С.А. Современные транснациональные корпорации: регулирование деятельности и роль в мировой экономике / С.А. Якубовский // Вестник Одесского государственного университета им. И.И. Мечникова. – 2010. – №2. – Т.2. – С. 145-149.
2. Coca-Cola. URL: <https://www.coca-cola.ua/ua/home>.